

közlemény is olvasható, többségük skandináv helyneveket, névtípusokat, s általában helynévtani kérdéseket tárgyal (211–240).

A folyóirat számos, elsősorban az északi országok névkutatásának eredményeként megjelent – de nem feltétlenül csupán skandináv érdekeltségű – onomasztikai szakmunkát (konferenciakötetet, monográfiát, tanulmánygyűjteményt) ismertet (241–283). Az egyik Uppsalában megjelent, itt bemutatott tanulmánykötetben szerepel egy, Budapest belterületének névváltoztatásairól szóló tanulmány is (BJÖRN LUNDQVIST munkája, 267).

A folyóiratszámot ezúttal is a szerzők elérhetőségei (286), a szerkesztőségbe érkezett bel- és külföldi szakmunkák bibliográfiája (287–290), a rövidítések jegyzéke (291–292), valamint a folyóirat 2013–2014-es évfolyamainak helynévmutatója (293–301) zárja.

FARKAS TAMÁS

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

Studia Anthroponymica Scandinavica 32. (2014)

Szerkesztők: KATHARINA LEIBRING – LENNART RYMAN. Swedish Science Press,
Uppsala. 240 lap

A folyóirat 32. évfolyama nyolc tanulmányt és tizenhárom recenziót tartalmaz, amelyek a névtan különböző területeinek aktuális, személynevekkel kapcsolatos kérdéseit mutatják be.

A kötetet WOLFGANG HAUBRICHS írása indítja (5–35). A szerző szerint a keletgermán nyelvek fonológiai, morfológiai és szókincsbeli rekonstrukciójához a személynevek szolgálnak a legfontosabb forrásként, mivel e nyelvekről igen kevés írásos emlék maradt fenn, eltekintve Wulfila gót nyelvű bibliafordításától.

LARS HELLBERG posztumusz tanulmánya az *Inge* és *Inga* becézőnévpár közti összefüggést mutatja be (37–58). Az *Inge* az *Ingemar* férfinév előtagjából, míg az *Inga* az *Ingegærdh* női névből jött létre. E személynevek helynevekben is előfordulnak Közép-Svédországban: *Ingeby*, *Ingeberga*, *Ingespjuta*.

MAGNUS KÄLLSTRÖM egy régi vita megoldásához kíván hozzájárulni (59–66). A rovási írással lejegyzett *Gunnvarr* számos rúnakövön szerepelt női névként, három esetben azonban férfi névviselőt feltételeznek mögötte. A szerző szerint azonban ezekből két rúna olvasata egészen más, így nem függenek össze az említett névvel, tehát mindössze egyetlen eset marad, amelyben a *Gunnvarr* férfinév lehet.

LENA PETERSON tanulmánya hasonló témában íródott: egy rúnakövön szereplő *þorgun* nevet vizsgálva igyekszik kimutatni viselőjének nemét (67–73). A tanulmány célja emellett olyan viking kori feliratok vizsgálata, amelyekben egy várt prepozíciót elhagynak. A tanulmány tíz olyan elhagyott prepozíciót fed fel, amelyek arra utalnak, hogy a *þorgun* egy női név illetén lejegyzése lehet.

MÄRIT FRÄNDÉN a svédországi finnek – mint a legnagyobb kisebbségi csoport – személynévadási szokásait mérte fel kérdőíves vizsgálattal (75–138). Az eredmények szerint az első keresztnév választásakor a szülők két fontos szempontot vesznek figyelembe:

a név nemzetközileg is ismert legyen, és jól hangozzék. Többségük arra is törekszik, hogy olyan nevet adjon gyermekének, amely mind Svédországban, mind Finnországban használható, a svéd nyelvnek megfelelő legyen a kiejtése, és ne okozzon helyesírási nehézségeket egyik nyelv esetében sem.

PETER SAULI PIISPANEN az optimalitáselmélet segítségével vizsgálja a férfiak által viselt finn beceneveket (139–168). E nevek kialakulása fonológiai, morfológiai, szegmen-tális és prozódiai korlátokhoz kötött. A két szótagos neveket például rendszerint rövidítik, a hosszú nevek pedig rövidüléssel, majd képzéssel mennek keresztül. Toldalékolásnál szigorúan érvényesül a magánhangzó-harmónia, és a hangzás más szempontból is fontos szerepet játszik.

EMILIA ALDRIN a svéd szülők keresztnévadással kapcsolatos motivációit elemzi, a nemi hovatartozás névvel való kifejezésének a módjait állítva a középpontba (169–191). Az összehasonlítás nemzetközi szempontból történt, különös tekintettel a név hosszára, végződésére, a rövid formákra, a népszerűsége, az egyedisége, valamint a név „svéd” vagy „idegen” voltára.

MAIRA LÖFDAHL és LENA WENNER a nevek és a többnyelvűség közti kapcsolatot vizsgálja A multikulturális Svédország névanyaga című projekt kapcsán (193–198). Foglalkozik az onomasztikon és a lexikon közti kapcsolatokkal tanulási helyzetben, a többnyelvű gyerekek saját alkotású helyneveivel és az azokhoz kapcsolódó általános nyelvi képességekkel, valamint a névadási gyakorlattal a roma közösségekben. E munka igazolja, hogy mennyire fontos a hagyományos személynévadás és a névadási gyakorlat a roma közösség identitásában.

SMARRE BIDRAGnak a tanulmányok sorát záró írása az elmúlt 20 évben Svédországban népszerűvé váló, korábban csak lovak és tehének nevéként létező *Tindra* női névvel foglalkozik (199–201). Ez a jelenség azért meglepő, mert a megszokottal ellentétes irányú folyamatot tükröz, általában ugyanis a keresztnévek válnak állatnévvé, nem fordítva. A nevet, amelynek egy ’szikra’ jelentésű szó lehet a forrása, mára már 4700 fiatal lány és nő viseli.

A folyóiratban szereplő tizenhárom recenzió (203–234) betekintést enged a skandináv és a német névtani szakirodalomba. A helyi témák mellett nemzetközi vonatkozású, angol nyelvű kiadványokat is bemutatnak, így például egy Helsinkiben kiadott monográfiát a zágrábi és szófiai személynév választásról, valamint a királyi rangnak az i. e. 2800–2200 közötti mezopotámiai településnevekben való kifejeződéséről szóló munkát.

VAS NOÉMI

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bölcsészettudományi Kar

Ortnamnssällskapet i Uppsala Årsskrift (2014)

Szerkesztők: MATS WAHLBERG – STAFFAN NYSTRÖM. Ortnamnssällskapet i Uppsala,
Uppsala. 72 lap

Az Uppsalai Helynévtársaság 2014-es évkönyvében kilenc tanulmányt olvashatunk hét szerző tollából.